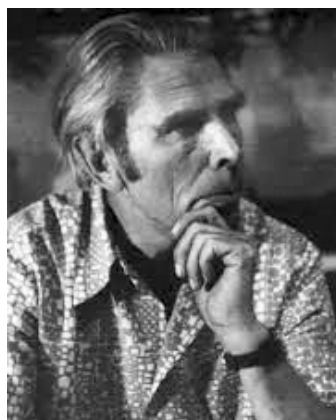

CHIȘINĂUL MODERN ÎN PICTURA LUI IURII ȘIBAEV

Iurii ȘIBAEV

Artist plastic. S-a născut la 21.08.1930, în satul Cnăj-Luchianovo, raionul Buturlino, regiunea Gorki, astăzi Nijni Novgorod, Federația Rusă și a decedat la Chișinău, pe 23.10.1986. Începând cu anul 1945, s-a stabilit cu traiul în Moldova. Între anii 1947 și 1952, și-a făcut studiile la Școala de Arte Plastice „I. Repin” în clasa profesorului Ivan Hazov. Începând cu 1961, a fost membru titular al Uniunii Artiștilor Plastici din URSS.

Chișinăul modern în pictura lui Iurii Șibaev

Rezumat. Iurii Șibaev a abordat toate genurile picturii de șevalet, dar s-a impus cu peisajul urban. Artistul plastic a fost îndrăgostit de Chișinău. Acest fapt este atestat de numeroasele lucrări dedicate orașului. În custodia Fondului Muzeului Național de Artă al Moldovei se află mai multe picturi cu peisaj urban ale lui Iurii Șibaev: „Chișinăul în construcție. Sectorul Râșcani”, „Chișinăul reînnoit. Circul în construcție”, „Râșcanii reînnoiți”, „După ploaie”, „Noul Chișinău” ș.a. În picturile sale putem urmări reprezentările orașului vechi, dar și ale zonelor cu elemente moderne, care se află în permanentă evoluție. Artistul a ținut să prezinte frumusețea urbei cu multă vegetație, populată cu oameni, aglomerată cu transportul public: totul fiind în permanentă mișcare. Plasticianul de formare realistă are tendința de a lucra cu pete mari decorative care au menirea de a oferi expresivitate tabloului. Culoarele care predomină în creația lui este albul, verdele și griul. Astfel artistul recurge la o gamă restrânsă de culori, utilizând accente colorate în reprezentarea oamenilor și a autoturismelor. În picturile „Chișinăul vechi”, „Chișinăul în construcție. Sectorul Râșcani”, „Chișinăul se construiește”, „Noul Chișinău”, „După ploaie” ș.a. Iurie Șibaev confirmă imaginea Chișinăului de „oraș din piatră albă”. Edificiile locative, eclesiastice și de cultură sunt înălțate deasupra bogatului oraș cu vegetație abundentă.

Cuvinte-cheie: Iurii Șibaev, Chișinău, pictură de șevalet, circ, peisaj urban.

The Modern Chișinău in the painting of Yuri Shibaev

Abstract. Yuri Shibaev approached all genres of easel painting, but he established himself with the urban landscape. The plastic artist fell in love with Chișinău. This fact is attested by the numerous works dedicated to the city. In the custody of the Fund of the National Art Museum of Moldova are several urban landscape paintings by Yuri Shibaev: „Chișinău under construction. Râșcani Sector”, „Renewed Chișinău. Circus under construction”, „Râșcanii renewed”, „After the rain”, „The New Chișinău” etc. In his paintings we can see the representations of the old city, but also of the areas with modern elements, which are in constant evolution. The artist wanted to present the beauty of the city with lots of vegetation, populated with people, crowded with public transport: everything being in constant motion. The artist of realistic training tends to work with large decorative spots that are meant to give expressiveness to the painting. The predominant colors in his creation are white, green and gray. Thus, the artist resorts to a limited range of colors, using colored accents in the representation of people and cars. In the paintings „Old Chișinău”, „Chișinău under construction. Râșcani Sector”, „Chișinău is being built”, „The New Chișinău”, „After the rain”, etc. Yuri Shibaev confirms the image of Chișinău as a „white stone city”. Residential, ecclesiastical and cultural buildings are elevated above the rich city with abundant vegetation.

Keywords: Yuri Shibaev, Chișinău, easel painting, circus, urban landscape.

Viața și activitatea artistului plastic Iurii Șibaev nu a fost subiect de cercetare pentru criticii de artă. Creației lui i-a fost dedicat doar un Catalog al expoziției personale de la Chișinău („Expoziția lucrărilor lui Iu. Șibaev”. Catalog. UAPM. Chișinău: Timpul, 1982/«Выставка произведений Ю.Н. Шибеева». Каталог. СХМ. Кишинев: Тимпул, 1982 г.), prefațat de A. Petricenko [1]. Autorul analizează exhaustiv lucrările expuse, trecând în revistă studiile, activitatea, genurile abordate, tendințele și preferințele artistice ale pictorului. Despre Iurii Șibaev criticul de artă concluzionează: „Pictura de gen, portretele și peisajele lui Iu. Șibaev impresionează prin profunzimea conținutului, emotivitatea, expresivitatea compozițională și armonia construcției” [1, p. 6]. În alte cataloage ale vremii, păstrate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova și la Agenția Națională a Arhivelor, sunt publicate imagini ale lucrărilor lui Iurii Șibaev expuse la expozițiile de grup [2; 3].

Fiind un adept al realismului, Iurii Șibaev a profesat totuși diferite genuri ale picturii de șevalet: peisajul, portretul, compoziția de gen. Cu toate acestea, genul care l-a consacrat rămâne a fi peisajul. În abordarea subiectelor, plasticianul este foarte divers, practicând peisajul urban, rural, marin ș.a. În anul 1961, după ce a fost ales în conducerea Uniunii Artiștilor Plastici, a fost delegat să picteze flota în Marea Baltică și Marea Neagră. Acest subiect s-a colportat și în lucrările în care e reprezentat râul Nistru.

Fondul Muzeului Național de Artă al Moldovei păstrează câteva picturi la temă ale artistului plastic. Una dintre ele, „Portul din Râbnița” (1978, ulei, pânză, 1000×1400 mm, MNAM), prezintă vederea panoramică, monumentală a localității din estul republicii. Fiind aplicată schema compozițională în dublă diagonală, lucrarea are în centrul de interes portul marfar cu nave staționate la mal. Bogata vegetație, acoperișurile cărămizii și albe ale caselor la curte ocupă prim-planul picturii. Verdele sobru cu multiple nuanțări domină partea dreaptă a cadranului. Șoseaua cu transportul urban, plopii de pe margine și casele de locuit accentuează linia oblică a compoziției. Apa Nistrului,

redată prin pete mari nuanțate, ocupă partea stângă a lucrării, formând astfel cea de-a doua linie oblică. Blocurile multietajate din depărtare sugerează construcția și urbanizarea avansată a orașului Râbnița.

Vederea similară o regăsim în „Oraș pe Nistru” (1980, ulei, pânză, 700×1060 mm, MNAM). Peisajul unei zone cu case la curte și zona navală dau viață orașului Râbnița. În ambele cazuri, pe drumul central este reprezentat același autobus albastru care leagă zona cu alte localități ale republicii.

Tematica urbană a continuat în 1981, an în care a fost pictat tabloul „Nistru” (ulei, pânză, 1000×1400 mm, MNAM), care este o compoziție deschisă, dinamică. La fel ca și în celelalte lucrări, Iurii Șibaev prezintă publicului frumusețea ținutului printr-o vedere a localității monumentală, panoramică, privită de sus.

Poezia peisajului urban este reprezentativă pentru pictura din perioada anului 1964, evidențindu-se în acest sens lucrările „Buiucanii noi”, „Mestecenii” [1, p. 4] etc. Seria de lucrări dedicată Chișinăului are ca subiect prioritar orașul-capitală și în perioada următoare. O fațetă a Chișinăului vechi o găsim în lucrarea realizată în anul 1971, „Chișinăul vechi” (ulei, carton, 265×250 mm), în care Iurii Șibaev pictează o stradă îngustă cu edificii cu trei nivele, construite din piatră albă. Mai mult monocromă, lucrarea aduce adierea unei zile senine de vară. Tușele păstoase dau expresivitate arhitecturii. Tematica continuă cu pictura „Chișinăul vechi”, în care sunt reprezentate ogrăzi cu ale lor curți înguste și case de locuit cu două nivele.

O expresivă compoziție cu tușe dinamice reprezintă „Peisaj de iarnă. Chișinău. Buiucani” (1974, ulei, carton, 205×285 mm). Orașul înzăpezit este pictat cu multiple nuanțări de alb-gri. Ca și în alte lucrări, artistul preferă încadrarea în zona urbană a edificiilor cu câteva nivele și a motivelor fitomorfe.

În reprezentarea Chișinăului modern, Iurii Șibaev acordă un accent deosebit sectorului Râșcani. Sunt create o serie de picturi în care subiectul principal este Circul. În picturile „Chișinăul în construcție. Sectorul Râșcani” (1980,

Portul de la Râbnița, 1978, 1000×1400 mm, MNAM [4].

ulei, carton, 250×347 mm, MNAM) și „Râșcanii reînnoiți” (1980, ulei, carton, 240×320 mm, MNAM), autorul prezintă un oraș, pe de o parte, cu multe spații verzi, iar pe de altă parte, unul modern, reconstruit. Pictura „Râșcanii reînnoiți”, compoziția căreia este formată din linii oblice și orizontale, este dominată de vegetația de un verde intens și de imensele edificii albe. Atmosfera unei zile însorite este întreruptă de norii expresivi, de nuanțe gri. Motivul similar în „Chișinăul în construcție. Sectorul Râșcani” reprezintă o zi însorită în plină vară, cu soare intens și cerul senin. În acest caz, Iurie Șibaev aplică pensulațiile expresive decorative, menținând contrastul tonal alb-gri cu verdele închis. Carosabilul care străbate diagonala pânzei este amenajat cu corpuri de iluminat stradal, puiți plantați ș.a., făcându-se referință la existența unui plan general urbanistic.

Bulevardul Renașterii Naționale din sectorul Râșcani este subiectul lucrării „Chișinăul reînnoit. Circular în construcție” (1980, ulei, carton,

250×350 mm, MNAM). În această lucrare, Iurie Șibaev continuă subiectul realizărilor orașului prin includerea unor elemente precum: corpurile de iluminat stradal, rondul cu plantație pe centru, numeroși copaci tineri, sădiți de-a lungul carosabilului, un troleibuz etc. Principiul dinamicii, care domină prim-planul compoziției, este atenuat de registrul orizontal al fundalului. Centrul de interes al lucrării este Circularul. Schelele de fațadă, pictate schematic, reprezintă momentul construcției importantului edificiu, predestinat odihnei copiilor. Clădirea proiectată de arhitectul Semion Șoihet, fiind ridicată la solicitarea Guvernului, a fost construită în spirit național.

Continuând subiectul circularului, în anul 1982 Șibaev creează pictura „După ploaie” (ulei, pânză, 1000×2000 mm). Circularul imens și alb, cu un sistem de structuri în formă de „V”, asociat „horei”, domină acest sector al orașului. Edificiul modern, de proporții imense, înconjurat de spații verzi și blocuri locative mici, este punctul de atracție nu numai a turiștilor, dar și al

După ploaie, 1982,
ulei, pânză, 1000×2000 mm, MNAM [4].

locuitorilor capitalei. Lucrul acesta este exprimat de lucrare, vedem aici prezența a zeci de oameni. Tușele dinamice de un albastru-gri închis ale cerului oferă gravitate pânzei. Monocromia blocurilor locative este diluată de petele colorate ale hainelor oamenilor și ale transportului public.

„Chișinăul se construiește” (1980, ulei, pânză) prezintă un alt colț al sectorului Râșcani, un peisaj din inima Chișinăului cu Biserica Măzărache pe promontoriu și lângă râul Bâc. Pentru a sugera evoluția orașului, în preajma bisericii sunt reprezentate cele câteva blocuri locative multietajate. Podul sectorului Râșcani cu biserica Măzărache pe fondal este subiectul lucrării „Noul Chișinău” (1983–1984, ulei, pânză, 1000×2000 mm). Artistul ține să prezinte regiunea simbolică a orașului Chișinău, care este în permanentă schimbare.

Iurii Șibaev este artistul plastic al cărui Chișinău modern, fie că este vorba de partea nouă, fie că de cea veche, se arată foarte expresiv în pictură. Urbea apare în lucrările lui cu multe spații verzi, cu carosabil iluminat, cu edificii locative multietajate. Dar acest spațiu nu e pasiv, ci activ traversat de oameni și de transport. Este un Chișinău frumos și curat, oricând gata să primească oaspeți.

Iurii Șibaev evocă orașul pe care l-a primit și pe care l-a îndrăgît în toată splendoarea sa. Lucrările dedicate acestuia îl consacără în istoria artelor plastice naționale ca pe unul dintre artiștii moderni din perioada anilor '70-'80 ai secolului XXI.

Referințe bibliografice:

1. ANA, F. 3329, inv. 1, d. 2. А. Петриченко. «Выставка произведений Ю.Н. Шибаева». Каталог. СХМ. Кишинев: Тимпул, 1982 г.
2. ANA, F. 3329, inv. 1, d. 7. Каталог юбилейной республиканской выставки изобразительного искусства Молдавской ССР, на которой экспонировались работы Шибаева Ю. «Дорога в Кодры» (1966), «Дочь России» (1967), «Молдавские дали» (1967).
3. ANA, F. 3329, inv. 1, d. 23. Передвижная республиканская художественная выставка, на которой экспонировалась работа Шибаева Ю. «Город рабочей династий».
4. Fondul Muzeul Național de Artă al Moldovei.
5. Colecția personală a familiei artiștilor plastici Șibaev.

*Articolul este elaborat în cadrul Programului de Stat 20.80009.0807.19 *Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii.*

Peisaj de iarnă. Chișinău. Buicani, 1974, ulei, carton, 205×285 mm [5].

Chișinău vechi, colecție particulară.

Chișinăul vechi, 1971, ulei, carton, 265×250 mm [5].

Circ, 1982, ulei, carton, 140×345 mm, MNAM [4].

Chișinăul în construcție. Sectorul Râșcani, 1980, ulei, carton, 250×347 mm, MNAM [4].

Noul Chișinău, 1983–1984, ulei, pânză, 1000×2000 mm, MNAM [4].